
Pyörämatkailun edistämisen valtionavustus

Väliraportti 30.9.2020

Toiminnan käynnistäminen

Pyörämatkailukeskuksen varsinaiset työntekijät aloittivat työskentelyn kesän aikana, asiantuntijaksi palkattu Riina Jorasmaa kesäkuussa ja koordinaattoriksi palkattu Jari Kaaja elokuussa.

Elokuussa molempien työntekijöiden aloitettua työt pidettiin yhteinen suunnittelupäivä Pyöräliiton Matti Koistisen ja Pyöräilykuntien verkoston Matti Hirvosen kanssa. Päivän aikana käytiin läpi tulevan vuoden tavoitteita ja priorisoitiin asioita sekä jaettiin olemassa olevaa tietoa pyörämatkailun nykytilasta.

Käytännön työ on ollut pitkälti asiaan perehtymistä ja uuden oppimista. Tietoa ja erilaisia aikaisemmin toteutettuja hankkeita on pyörämatkailun parissa kertynyt valtavasti ja ensimmäiset työviikot ovat kuluneet isolta osin tämän tiedon hankkimiseen, käsittelyyn ja Pyörämatkailukeskuksen toiminnan käynnistämisen kannalta oleellisen tiedon prosessointiin.

Syyskuun alkupuolelle osui myös varsin tiivis jakso osallistumista erilaisiin pyörämatkailuun liittyviin seminaareihin ja hanke-tapaamisiin. Riina ja Jari osallistuivat Ylläksen, Lappeenrannan ja Jyväskylän seminaareihin sekä EuroVelo 10 reitin kyltitykseen liittyvään maastokäyntiin Porvoossa.

Myös erilaiset ohjausryhmät ja tiedonsiirtopalaverit ovat rytmittäneet arkea. Hetkittäin tietoa on ollut tarjolla enemmän kuin olemme pystyneet prosessoimaan. Siksi olemme joutuneet jatkuvasti priorisoimaan asioita ja keskittymään sillä hetkellä tärkeimpien asioiden edistämiseen.

Taustatyötä tulevaisuutta varten on tehty paljon. Iso osa työstä on tehty kokonaiskuvan selkiyttämiseksi ja uusien palveluiden pohjan luomiseksi. Esimerkiksi myöhemmin toteutettavan verkkosivuston ja siihen oleellisena osana liittyvän karttapalvelun taustatyöhön ja ideointiin on käytetty paljon ajatustyötä.

Pyörämatkailukeskuksen alaisuudessa on tehty myös erillistä hanketta “the Arctic Bikepacking Trail”. Hankkeessa Taneli Roininen selvittää ja kartoittaa toimivaa pitkää pyörävaellusreittiä Lappiin ja Pohjois-Norjaan. Reitistä toteutuessaan tulee todella mielenkiintoinen päänavaus bikepackingin mielenkiintoiseen maailmaan ja samalla Pohjoismaiden ensimmäinen virallinen bikepacking-reitti.

Pyörämatkailun markkinointi mediaviestinnän keinoin

Pyörämatkailun ja uuden Pyörämatkailukeskuksen markkinointiin ei vielä ole merkittävästi panostettu. Päättynyt kesä oli pyörämatkailun näkökulmasta todella vilkas ja pyörämatkailun mahdollisuuksia korostava. Siksi pääpaino alkusyksyn mediaviestinnässä on ollut pyörämatkailun kasvun viestintää ja sitä kautta tulevaisuuden palveluiden rakentamista ja kysynnän kehittymisen varmistamista.

Pyörämatkailukeskuksen tai “Pyöräily Suomi” brändin rakentaminen saatiin vasta käynnistettyä. Suunnitteleimme ensin brändin ja viestinnän suuret linjat syksyn aikana yhdessä Pyöräliiton, Pyöräilykuntien verkoston, Noon kollektiivin ja muiden pyörämatkailutahojen kanssa, ja lähdemme sitten toteuttamaan markkinointia tehokkaasti selkeiden suunnitelmien avulla.

Pyörämatkailukeskukselle tullaan rakentamaan myös vahva näkyvyys sosiaalisessa mediassa. Jotain ensiaskelia on jo otettu, mutta teemme tätä voimallisemmin, kun saamme brändin rakentamisen ja laaja-alaisen viestintäsuunnitelman ensin tehtyä.

Pyöräilyviikkoon liittyvän pyörämatkailupäivän yhteydessä Pyöräilykuntien verkoston viestintäkanavia hyödyntäen kerrottiin alan toimijoille uudesta “Tervetuloa Pyöräilijä” -merkistä ja siihen liittyvästä kehitystyöstä sekä pilotoinnista. Merkin tietoja on jaettu myös poljin.fi nettisivuston kautta, kunnes saamme tämänkin tiedon integroitua tuleville omille nettisivuillemme.

Pyöräliiton viestintäkanavaa puolestaan hyödynsimme kertoessamme tiedotusvälineille erittäin vilkkaasta ja monin paikoin ennätyksiä rikkoneesta pyörämatkailukesästä. Mediatiedotteemme ansiosta asia nostettiin näkyviin esimerkiksi Lapin Kansan etusivulla, Koillissanomissa sekä Fillari-lehdessä. Lisäksi pyörämatkailun ennätyskesästä kerrottiin useissa sosiaalisen median kanavissa. Pyöräilykuntien verkoston tiedote Pyöräilyviikkoon liittyvästä Pyörämatkailupäivästä kokosi lyhyesti tietoja sekä Pyörämatkailukesuksesta, Tervetuloa pyöräilijä -merkistä että pyörämatkailun kesästä 2020. Tiedote oli viimeisiä viikon tiedotteita, joten pyöräilyä koskien uutisointia oli ollut viikon aikana jo runsaasti. Tiedotteen pohjalta kirjoitti Savon Sanomat ja Turun Sanomat 10.9., Oulun Uutiset uutisoi 11.9. Tervetuloa pyöräilijä -tunnuksesta, ja Kauppalehti kirjoitti Tervetuloa pyöräilijä -tunnuksesta oman artikkelinsa 11.9. Lisäksi viikon tiimoilta oli useita pääkirjoituksia eri medioissa, joissa pyörämatkailu nousi esiin. Mediaosumia pyörämatkailuun liittyen oli elokuussa 15, mikä on melko tavanomainen määrä, mutta syyskuussa paljolti pyöräilyviikon siivittävämänä mediaosumia oli 24.

Verkostojen kehittäminen

Verkoston kehittäminen on saatu tässä reilun kuukauden aikana käynnistettyä. Ensimmäinen havainto on ollut että pyörämatkailun parissa on vuosien saatossa toiminut valtava määrä erilaisten hankkeiden ja projektien parissa. Täten myös erilaisten yhteydenottojen määrä on jopa hieman yllättänyt, niin monet ovat ottaneet yhteyttä ja olleet aidosti iloisia Pyörämatkailukeskuksen synnystä ja asioiden vakiintumisesta sekä kehityksen monipuolisesta tukemisesta.

Erilaisia pyörämatkailuun suoraan tai välillisesti liittyviä hankkeita on käynnissä valtavasti. Osan tästä hankkeiden runsaudesta varmasti selittää korona-elvytykseen käytetyt kehitystuet, mutta havaittavissa on myös selkeää kiinnostumista lähimatkailuun ja erityisesti kestävään matkailuun, jota pyörämatkailu mitä suurimmassa määrin on.

Tiedon keräämiseen hankkeista sekä reiteistä toteutetaan kysely pyörämatkailun parissa toimiville tahoille. Kyselylomakkeella tarpeellinen tieto saadaan koottua määrämuotoisena. Näin pääosa työpanoksesta voidaan käyttää tiedon prosessointiin ja verkoston palvelutarpeiden tyydyttämiseen.

Asiantuntijayhteistyön käynnistäminen

Syksyllä on jatkettu kesällä aloitettua yhteydenpitoa ja asiantuntijaverkoston rakentamista. Alkumetreillä on keskitytty erityisesti EuroVelo-reitteihin liittyvään tietoon sekä pyörämatkailun kokonaiskuvan hankkimiseen. Tietoa eri sidosryhmiltä on tullut valtavasti ja kaiken sen tiedon sisäistäminen ja prosessointi, sekä kokonaiskuvaa kehittävä tiedon löytäminen on ollut aikaavievää.

EuroVelo 10 ohjausryhmään kuulumisen ja konsulttiyrityksen kanssa yhteisellä maastokäynnillä Porvoossa käyminen, on lisännyt ymmärrystä EuroVelon tilanteesta, kehitystarpeista ja haasteista Suomessa. Arvokkaita kontakteja on luotu niin Väylävirastoon, ELY-keskuksiin kuin konsulttina toimivaan WSP Finlandiin. Yhteydenpito ECF:n EuroVelo toimistoon on myös ollut tiivistä ja EuroVelon tausta-aineistoja on opiskeltu useaan otteeseen.

Aikaisemmin pyörämatkailun parissa aktiivisesti toimineita henkilöiltä ja yrityksiltä on saatu paljon tietoa ja materiaalia. Ellare Oy:n Pirjo Räsäsen kanssa käytiin tiedonsiirtopalaveri. Tiedonsiirtopalaverissa saimme arvokasta tietoa aiemmin tehdyistä pyörämatkailun kehittämishankkeista ja niiden vaikutuksista. Myös isoimpien pyörämatkailun piirissä toimivien hankkeiden tilannetta on pyritty selvittämään yhdessä hankkeiden vetäjien kanssa. Tähän mennessä on tullut paljon tietoa Ylläs ympärivuotiseksi, Saariselkä kansainväliseksi pyörämatkailukohteeksi, Ketjureaktio-hankkeesta, Maastis, Suomen pisin kaupungin

kiertävä reitti sekä monista muista matkailullisesti tärkeistä pyöräilyyn liittyvistä kehityshankkeista esimerkiksi Rukalla, Levillä ja Raaseporissa.

Erillisenä Pyöräilykuntien verkoston aloittamana (TEM:n rahoittama) hankkeena alkanut “Pyöräily-ystävälliset matkailupalvelut” on kesän ja syksyn aikana siirtynyt Pyörämatkailukeskuksen vastuulle. Riina Jorasmaa on vienyt hanketta eteenpäin ja “Tervetuloa Pyöräilijä - Welcome Cyclist” on nyt pilotointivaiheessa, niin että ensimmäiset yritykset ovat saaneet merkin käyttöönsä. Pilotointivaiheen päätyttyä merkkiä kehitetään edelleen, ja tarkoitus on muodostaa Suomeen oma pyöräily-ystävällisten yritysten verkostonsa, joka pystyy hyödyntämään yhteismarkkinointia ja näkyy niin yksittäisille pyöräilijöille kuin kansainvälisestikin. Merkki toimii apuna muun muassa kansainvälisten matkanjärjestäjien matkojen suunnittelussa. Yhteistyötä hankkeen osalta tehdään muun muassa Visit Finlandin kanssa. Merkin myötä on pidetty useita etäpalavereja eri tahojen kanssa: Varsinais-Suomen pyörämatkailutoimijat, PyhäNäsin eli Järvien Reitin yhteyshenkilöt, Kouvolan seudun Luontomatkailun vauhtiratas hanke, Ylläksen pyörämatkailun hankkeen toimijat ovat olleet mukana keskusteluissa. Rannikkoreitin (Raasepori, Hanko, Kemiönsaari, Salo) varrella on pilotoinnissa oma vastaavan merkinsä, samoin kuin Ylläksellä, mutta yhteistyötä tehdään tahojen kanssa. Erityisesti Etelä-Saimaan Ketjureaktio-hankkeen puitteissa on tehty yhteistyötä merkin kehittämiseksi. Samalla on tuotu esiin Pyörämatkailukeskuksen toimintaa ja luotu hyviä verkostoja.

Samalla tapaa verkostoja Lapissa luo The Arctic Bikepacking Trail -hankkeessa toimiva Taneli Roininen, jolla on hankkeen ohjausryhmässä kattavasti pohjoisen pyörämatkailun toimijoita.

2.10 järjestettävässä VeloFinland webinaarissa on tällä kertaa erillinen kanava pyörämatkailulle. Aiheina ovat “Kaikkien aikojen pyörämatkailukesä”, “Yhteiskäyttöpyörät matkailukeskuksien sisäisen liikkumisen ratkaisuna -keskustelu”, “Katkeako ketju? Pyörämatkailijan palvelupolku” sekä “Oulun ja Kempeleen maastopyöräreitit”. Olemme tällä kertaa markkinoineet VeloFinlandia myös matkailun parissa toimiville, jotta pyörämatkailun keskustelu ja ajatustenvaihto saataisiin entisestään kiihtymään ja huomattaisiin että eripuolilla maata painitaan hyvin samanlaisten ajatusten parissa.

Toimenpiteiden toteutuminen

Alla olevaan taulukkoon on koostettu eri toimenpiteiden toteutuksen tilanne.

Toimenpiteiden toteutuksen tilanne 6/2020	Värikoodaus:
	Tehty
	Käynnissä
	Aloittamatta
Pyörämatkailun valtakunnallinen koordinointi	
1.1. Pyörämatkailukeskuksen perustaminen, henkilökunnan rekrytointi	Tehty
1.2. Kehitetään koordinoitikeskuksen rahoitusta	Erialaisten mahdollisten rahoituslähteiden kartoitus aloitettu
1.3. Kootaan pyörämatkailuun liittyvät toimijat verkostoksi kehittämään toimintaa jatkossa	VeloFinlandin yhteydessä on oma webinaari Pyörämatkailulle. Pyörämatkailukeskuksen työntekijät ovat vierailleet pyörämatkailuun liittyvissä tilaisuuksissa eri puolilla Suomea.
1.4. Uutiskirjeet ja viestintä toiminnasta eri sidosryhmille	Pyörämatkailukeskuksella ei vielä ole käytössään omaa uutiskirjepalvelua, mutta sekä Pyöräliiton että Pyöräkuntien verkoston uutiskirjeitä on hyödynnetty Pyörämatkailukeskuksen tunnettavuuden parantamiseen.
1.5. EuroVelo -reitistön kansallisen koordinoitikeskuksen perustaminen	Hakemus EuroVelo koordinaattoriksi on tehty ECF:lle elokuun loppuun mennessä. Virallista päätöstä ei asiasta ole vielä tullut, mutta Pyörämatkailukeskus on lisätty jo EuroVelon postituslistalle. Uskomme että se on selkeä signaali hakemuksemme hyväksymisestä.
1.6. Pyörän kuljettaminen joukkoliikenteessä ja takseissa.	Matkahuolto on lisännyt uuteen verkkokauppaansa toiminnon pyöräpaikan varaamiseksi linja-autoihin. Ensimmäiset liikennöitsijät ovat ottaneet palvelun käyttöönsä. VR kanssa käyty neuvotteluja ja VR aikoo kehittää pyörän kuljetusta vielä tämän vuoden aikana.
EuroVelojen ja muiden reittien suunnittelu ja opastuksen edistäminen	

2.1. Koostetaan aineisto pyörämatkailureiteistä tietokantoihin	Tiedonkeruu sekä EuroVelo reittien vaatimuksista ja käytänteistä sekä itse reiteistä aloitettu.
2.2. Aineiston kieliversiot	
2.3. EuroVelo -reitit määritellään ja edistetään niiden merkintää	<p>Pyörämatkailukeskus on osallistunut EV10 suunnitteluryhmän kokouksiin ja käynyt tutustumassa reitin merkinnän suunnitteluun maastossa.</p> <p>EuroVelo organisaation kanssa on käynnistetty keskustelu, neuvoa käytännön ongelmatilanteiden ratkaisemiseen on myös hankittu eri lähteistä.</p>
2.4. Kuntien ja ELY-keskusten kannustaminen reittien opastamiseen	EV10 osalta työtä on tehnyt konsulttiyritys, Pyörämatkailukeskus on seurannut prosessia ja kerännyt tietoa, muodostaakseen kokonaiskuvan tilanteesta. Yhteydenpito varsinkin Väyläviraston suuntaa on ollut aktiivista.
Pyörämatkailun markkinointi	
3.1. Pyöräily Suomi -brändin rakentaminen	Ensimmäinen brändin kehityskokous on pidetty ja tietoa muiden maiden brändeistä on etsitty.
3.2. Perustetaan pyörämatkailun sisäänheitto-sivusto	
3.3. Markkinoidaan pyörämatkailua suomalaisille mediaviestinnän keinoin	Syyskuussa tehty mediatiedote monia ennätyksiä rikkoneesta pyörämatkailukesästä. Syksylle suunniteltu lisää pyöräilymatkailun ympärivuotisuuden tähtääviä tiedotteita.
3.4. Markkinoidaan pyörämatkailua Suomessa ulkomaalaisille ryhmämatkanjärjestäjille	
3.5. Markkinointi eurooppalaisten pyöräilyjärjestöjen jäsenille	
Pyörämatkailun vaikuttavuus ja seuranta	
4.1. Tarkennetaan kuvaa pyörämatkailun nykytilasta ja kehittämistarpeista	<p>Hankkeiden keräämistä erilliseen strukturoituun hanketietokantaan valmisteltu.</p> <p>Osallistuttu pyörämatkailuun liittyviin seminaareihin eri puolilla maata, jotta saamme paremman kuvan ruohonjuuritason haasteista ja tarpeista sekä pystymme luomaan hyvän kontaktiverkoston paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa.</p>
4.2. Reitistöjen määrän ja laadun seuranta	Reittien keräämistä erilliseen strukturoituun reittitietokantaan valmisteltu. Tavoitteena parantaa kokonaiskuvaa Suomessa olevista reiteistä, niiden

	tilasta sekä pitkällä tähtäimellä parantaa reittien löydettävyyttä selkeän keskitetyn tietokannan avulla.
4.3. Pyörämatkailijoiden määrän ja laadun seuranta	Kartoitettu olemassa olevia mittareita sekä mietitty niitä täydentävän datan keräämiseen olevia mahdollisuuksia. Väyläviraston kanssa käydyissä neuvotteluissa on saatu lupaus laskennan lisäämisestä tulevana vuosina, myös pyörämatkailureiteille.
4.4. Liiketoiminnan kehittymisen seuranta	Olemassa olevien mittareiden kartoitus aloitettu.
4.5. Joukkoliikenteen pyöränkuljetusten määrä	Tiedonkeruu aloitettu.

Talous

Hankkeen kustannukset ovat tähän mennessä olleet yhteensä 35 421,62 €. (tilanne 28.9.2020)

Kustannuksista suurin osa on syntynyt palkoista, viestintäpalveluista (tuloslaskelmassa alihankintat) sekä rekrytointikonsultista (tuloslaskelmassa ostetut hallintopalvelut). Hankkeen tuloslaskelma liitteenä.

Lisätiedot

Pyörämatkailukeskus

Jari Kaaja, koordinaattori

p. 050-5979 392

jari.kaaja@pyoramatkailukeskus.fi

Pyörämatkailukeskus

Riina Jorasmaa, asiantuntija

p. 050-550 3115

riina.jorasmaa@pyoramatkailukeskus.fi